

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 8 Μαρτίου 2021
(OR. en)

6795/21

JAI 233
FREMP 38

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως εγκρίθηκαν με γραπτή διαδικασία στις 5 Μαρτίου 2021¹.

¹ CM 2064/21

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Προοίμιο

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Υπενθυμίζοντας το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το οποίο η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες,

Τονίζοντας ότι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «Χάρτης»), ο οποίος διακηρύχθηκε πανηγυρικά στις 7 Δεκεμβρίου 2000, αποτελεί ορόσημο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και σύμβολο της κοινής ευρωπαϊκής μας ταυτότητας·

Επισημαίνοντας ότι ο νομικά δεσμευτικός χαρακτήρας του Χάρτη υποχρεώνει όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης δεόντως της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης να σέβονται τα δικαιώματα, να τηρούν τις αρχές και να προάγουν την εφαρμογή τους σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και τηρώντας τα όρια των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τις Συνθήκες, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του Χάρτη·

Σημειώνοντας ότι ο Χάρτης αποτελεί ένα από τα πλέον σύγχρονα και ολοκληρωμένα νομικά δεσμευτικά μέσα για τα θεμελιώδη δικαιώματα και αναπόσπαστο μέρος του πολυεπίπεδου συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης·

Υπενθυμίζοντας ότι η προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής «ΕΣΔΑ») θα συμπληρώσει την υφιστάμενη αρχιτεκτονική της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση και θα προωθήσει μεγαλύτερη συνοχή στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρώπη, και **εκφράζοντας ικανοποίηση** για το γεγονός ότι η Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης επανέλαβαν πρόσφατα τις διαπραγματεύσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου·

Τονίζοντας ότι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των αξιών της Ένωσης δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη. Πρόκειται για συνεχή προσπάθεια και κοινή ευθύνη, η οποία απαιτεί συλλογική προσπάθεια από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, και συγκεκριμένα από τα θεσμικά όργανα, φορείς και οργανισμούς της ΕΕ, εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αρχών επιβολής του νόμου, νομοθετών, των δικαστών και εισαγγελέων, άλλων ασκούντων νομικά επαγγέλματα, των πανεπιστημίων και σχολών κατάρτισης των ασκούντων νομικά επαγγέλματα, των εθνικών οργανισμών ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εφεξής «ΕΟΑΔ»), των φορέων ισότητας και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·

Υπογραμμίζοντας ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα μπορούν να εξασφαλιστούν μόνο εντός μιας δημοκρατικής κοινωνίας που βασίζεται στο κράτος δικαίου, όπου η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους·

Ανησυχώντας έντονα για τις πρωτοφανείς προκλήσεις που συνεπάγεται η πανδημία Covid-19 και τις σοβαρές επιπτώσεις της στην άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών σε τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη, η μακροχρόνια φροντίδα, η εκπαίδευση, η εργασία, η στέγαση, η πρόσβαση σε τρόφιμα, ο πολιτισμός, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, η ελεύθερη κυκλοφορία, η ελευθερία του συνέρχεσθαι, η ελευθερία πληροφόρησης και η θρησκευτική ελευθερία ή η ελευθερία των πεποιθήσεων·

Ανησυχώντας για τον τρόπο με τον οποίο οι επιπτώσεις της πανδημίας επηρεάζουν δυσανάλογα τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη θέση και για τις πιθανές μακροχρόνιες επιπτώσεις της και άλλες απρόβλεπτες συνέπειες για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ισότητα και τα βασικά θεμελιώδη δικαιώματα·

Αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που έχουν ανακύψει τα τελευταία χρόνια στην Ένωση και τα κράτη μέλη της όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, όπως αυτές που σχετίζονται με την υποδοχή και την ένταξη των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών, την ψηφιακή μετάβαση και την αυξημένη χρήση και πιθανή κατάχρηση της τεχνητής νοημοσύνης², την αύξηση της παραπληροφόρησης και της ρητορικής μίσους, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, τη συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, τις εξωτερικές απειλές για το αδιάβλητο των εκλογών και της δημοκρατικής διαδικασίας, την κλιματική αλλαγή και τη διασυνοριακή προστασία των ευάλωτων ενηλίκων·

Σημειώνοντας με ανησυχία ότι, όσον αφορά την πλήρη άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων από όλους, εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρά προβλήματα και εμπόδια, όπως η φτώχεια, η έλλειψη στέγης και η επισφάλεια, όλες οι μορφές διακρίσεων, η ανισότητα μεταξύ των φύλων, η ενδοοικογενειακή βία και η βία κατά των γυναικών, των παιδιών, των ΛΟΑΔΜ, των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και η εμπορία ανθρώπων·

² Βλ. συμπεράσματα της Προεδρίας για τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στο πλαίσιο της τεχνητής νοημοσύνης και της ψηφιακής αλλαγής (έγγρ. 11481/20 της 21ης Οκτωβρίου 2020).

Εξαίροντας τη συνεχή πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως μέσω νομοθεσίας που αποσκοπεί στην ενίσχυση της προστασίας και της προαγωγής ειδικών δικαιωμάτων, στρατηγικών και σχεδίων δράσης που καταρτίστηκαν για την ενίσχυση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΔΕΕ»).

Σημειώνοντας με ικανοποίηση το σημαντικό έργο που επιτελεί η Επιτροπή στο πλαίσιο της «στρατηγικής για την αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση», του 2010³

Εκφράζοντας ικανοποίηση για τα ετήσια συμπεράσματα του Συμβουλίου και τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη, καθώς και για τις ετήσιες εκθέσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «FRA») για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα.

Αναγνωρίζοντας ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι ο Χάρτης αξιοποιείται στο έπακρο, ώστε να καταστεί πραγματικά αποτελεσματικός στις ζωές των ανθρώπων και, ως εκ τούτου, να καλλιεργηθεί μια ισχυρή νοοτροπία θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση.⁴

Υπενθυμίζοντας τα «Συμπεράσματα του Συμβουλίου (2019) για τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων μετά από 10 έτη: Τρέχουσα κατάσταση και μελλοντικές εργασίες» (εφεξής «συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2019»),⁵

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης **ανανεώνει** τη δέσμευσή του να καταστήσει τον Χάρτη πραγματικότητα για όλους και **εγκρίνει** τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Το Συμβούλιο **χαιρετίζει** τη «Στρατηγική για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση»⁶ (εφεξής «στρατηγική για τον Χάρτη») και το ότι εστιάζει περισσότερο στην ευθύνη των κρατών μελών.
2. Το Συμβούλιο **επισημαίνει** τις συνέργειες και τη συμπληρωματικότητα της στρατηγικής για τον Χάρτη με άλλες πολιτικές και μέσα που αποσκοπούν στην προώθηση και την προστασία των θεμελιωδών αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση, όπως ο ετήσιος κύκλος για το κράτος δικαίου, το νέο ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη δημοκρατία και η έκθεση του 2020 για την ιθαγένεια.

³ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 19 Οκτωβρίου 2010, COM(2010)0573.

⁴ Όπως προκύπτει από την έκθεση του FRA για τα θεμελιώδη δικαιώματα του 2019, τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής και την έρευνα του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με την ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με τον Χάρτη.

⁵ Εγκρίθηκαν στις 7 Οκτωβρίου 2019, έγγρ. 13217/19.

⁶ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2 Δεκεμβρίου 2020, COM(2020) 711 final.

Πρόληψη και προώθηση

Κατάρτιση

3. Η πρόληψη των παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων απαιτεί επαρκή κατάρτιση όλων των συντελεστών στην αλυσίδα επιβολής του Χάρτη, συμπεριλαμβανομένων των ΕΟΑΔ, των φορέων ισότητας και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Στο μέτρο του δυνατού, η ανάπτυξη ικανοτήτων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του έργου που επιτελούν οι εν λόγω φορείς, ιδίως το δικαστικό σώμα. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο **καλεί** τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τις δραστηριότητες κατάρτισης σχετικά με τον Χάρτη σε εθνικό επίπεδο, ιδίως με την ανάπτυξη στοχευμένων εργαλείων και κατάρτισης προσαρμοσμένης στις ανάγκες των διαφόρων παραγόντων, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη διαθέσιμη χρηματοδότηση της Ένωσης και τη βοήθεια του FRA. Το Συμβούλιο **υπογραμμίζει** τη σημασία των πανεπιστημίων και των σχολών κατάρτισης των ασκούντων νομικά επαγγέλματα για την προώθηση των γνώσεων σχετικά με τον Χάρτη, μέσω δραστηριοτήτων ακαδημαϊκής έρευνας και κατάρτισης, καθώς και σε συνεργασία με τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, τις εθνικές αρχές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

4. Το Συμβούλιο **καλεί** την Επιτροπή να συνεχίσει να στηρίζει τα κράτη μέλη και όλους τους παράγοντες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και άλλα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης στην εφαρμογή του Χάρτη και στην προώθηση μιας νοοτροπίας συμμόρφωσης και προαγωγής των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Ένωση.

Το Συμβούλιο **χαιρετίζει** τη συμβολή του FRA στην ανάπτυξη ικανοτήτων σε θέματα του Χάρτη και στην ανάπτυξη ειδικών εργαλείων. Το Συμβούλιο **ενθαρρύνει** τον FRA να επικαιροποιεί τα εργαλεία αυτά, να είναι διαθέσιμα σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης, εύκολα προσβάσιμα και εύχρηστα.

Ευαισθητοποίηση

5. Το Συμβούλιο **τονίζει** ότι είναι σημαντικό το κοινό να λαμβάνει ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη, ώστε οι πολίτες να ευαισθητοποιηθούν και να εξοικειωθούν περισσότερο με τον Χάρτη. Στο πλαίσιο αυτό, **εκφράζει την ικανοποίησή του** για το υφιστάμενο υλικό που εκπόνησαν η Επιτροπή και ο FRA και **ενθαρρύνει** τα κράτη μέλη να το χρησιμοποιήσουν και να το διαδώσουν περαιτέρω. Το Συμβούλιο **προτείνει** στα κράτη μέλη να διερευνήσουν καινοτόμους και συμπληρωματικούς τρόπους ευαισθητοποίησης, με ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες ομάδες για τις οποίες ενδέχεται να απαιτείται ενισχυμένη προσβασιμότητα στον Χάρτη, όπως οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρίες και τα παιδιά, και να εξετάσουν το ενδεχόμενο δημιουργίας ειδικών σελίδων για τον Χάρτη στους σχετικούς θεσμικούς δικτυακούς τόπους.

6. Το Συμβούλιο **υπογραμμίζει** ότι οι πολίτες θα πρέπει να γνωρίζουν σε ποιον και πού να απευθυνθούν σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Το Συμβούλιο **υπενθυμίζει** το χρήσιμο διαδραστικό εργαλείο για τα θεμελιώδη δικαιώματα που διατίθεται στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης⁷ και **καλεί** όλα τα κράτη μέλη να συμβάλουν σε αυτό, να το επικαιροποιούν και να το προωθήσουν.

7. Το Συμβούλιο **βλέπει θετικά** την εκστρατεία ευαισθητοποίησης που σχεδιάζει η Επιτροπή και **καλεί** περαιτέρω την Επιτροπή να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, τους υπερασπιστές των δικαιωμάτων, όπως τους ΕΟΑΔ και τους φορείς ισότητας και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τον σκοπό αυτό.

Εφαρμογή του Χάρτη

Εμπειρογνωμοσύνη και δεδομένα του FRA

8. Το Συμβούλιο **επιβεβαιώνει** ότι είναι έτοιμο να αξιοποιήσει στο έπακρο την εμπειρογνωμοσύνη και τα δεδομένα του FRA σε δραστηριότητές του που ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα, και **καλεί** τα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη να πράξουν το ίδιο. Το Συμβούλιο **προσβλέπει** στη συνέχιση των συζητήσεων σχετικά με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του ιδρυτικού κανονισμού του FRA, μεταξύ άλλων σχετικά με το πεδίο δραστηριοτήτων του FRA και τις μεθόδους εργασίας του.

Ο ρόλος του νομοθέτη

9. Το κεκτημένο της Ένωσης εξακολουθεί να εξελίσσεται, μεταξύ άλλων σε τομείς που ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα. Το Συμβούλιο **τονίζει** την υποχρέωση της Επιτροπής και των συννομοθετών της Ένωσης να διασφαλίζουν ότι όλες οι νομοθετικές προτάσεις και πράξεις συμμορφώνονται με τον Χάρτη.

Το Συμβούλιο **επιβεβαιώνει** τη χρησιμότητα των «κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τα μεθοδολογικά βήματα που πρέπει να πραγματοποιούνται για τον έλεγχο της συμβατότητας με τα θεμελιώδη δικαιώματα»⁸ (εφεξής «κατευθυντήριες γραμμές») για την αξιολόγηση και τη διασφάλιση της συμβατότητας των νομοθετικών προτάσεων με τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Το Συμβούλιο **ανανεώνει** τη δέσμευση που ανέλαβε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2019 να διερευνήσει νέους τρόπους για την αποτελεσματικότερη χρήση των κατευθυντήριων γραμμών. **Υπενθυμίζει** επίσης στη Γενική Γραμματεία ότι οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να γνωστοποιούνται στους εμπειρογνώμονες στα αρμόδια προπαρασκευαστικά όργανα, κυρίως με τη διάθεσή τους στο Delegates Portal.

⁷ https://beta.e-justice.europa.eu/459/EL/fundamental_rights_interactive_tool.

⁸ Έγγρ. 5377/15, 20 Ιανουαρίου 2015.

Κάθε προπαρασκευαστικό όργανο του Συμβουλίου θα πρέπει να αξιολογεί τις νέες νομοθετικές προτάσεις υπό το πρίσμα αυτών των κατευθυντήριων γραμμών· στη συνάρτηση αυτή, το Συμβούλιο **ενθαρρύνει** την προώθηση μιας ειλικρινούς ανταλλαγής απόψεων σχετικά με το θέμα της συμμόρφωσης με τον Χάρτη κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων και όποτε κρίνεται αναγκαίο. Το Συμβούλιο **εκφράζει την ικανοποίησή του** για την κατάρτιση σχετικά με τον Χάρτη, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές, την οποία προσέφεραν η Γενική Γραμματεία και ο FRA στις επερχόμενες Προεδρίες. **Χαιρετίζει** επίσης την εισαγωγή του εργαλείου ηλεκτρονικής μάθησης για τον Χάρτη που ανήγγειλε η Επιτροπή.

10. Τονίζοντας ότι η ομάδα FREMP είναι αρμόδια για τις προπαρασκευαστικές εργασίες στο πλαίσιο των νομοθετικών διαδικασιών του Συμβουλίου στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των πολιτών και της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, το Συμβούλιο **ενθαρρύνει** την παρουσίαση σημείων πληροφόρησης σχετικά με εν εξελίξει νομοθετικούς φακέλους με δυνητικά σημαντικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο της ομάδας FREMP. Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν χρήσιμο εργαλείο εν προκειμένω.

11. Τα κοινοβούλια και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς στην εγχώρια νομοθετική διαδικασία διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της πλήρους συμμόρφωσης της νομοθεσίας των κρατών μελών με τον Χάρτη, κατά περίπτωση. Το Συμβούλιο **ενθαρρύνει** τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε να αποτυπώνεται η υποχρέωση διασφάλισης συνεκτικότητας με τον Χάρτη στους εθνικούς κανόνες τους σχετικά με τον νομικό έλεγχο και στις εκτιμήσεις επιπτώσεων της νομοθεσίας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, **εφιστά την προσοχή** στις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, τα οποία είναι δυνατό να προσαρμόζονται σε κάθε εθνικό πλαίσιο.

Ο ρόλος των διοικήσεων

12. Το Συμβούλιο **υπογραμμίζει** τον ρόλο των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων υπαλλήλων, στην ενσωμάτωση του Χάρτη και στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα κατά τη χάραξη πολιτικής, καθώς και στην καλλιέργεια νοοτροπίας υπέρ των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα της εκτελεστικής εξουσίας.

13. Αναγνωρίζοντας ότι η στρατηγική για τον Χάρτη εστιάζει στην ευθύνη των κρατών μελών, το Συμβούλιο **υπενθυμίζει**, ωστόσο, ότι όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης δεσμεύονται από τον Χάρτη και ότι θα πρέπει εν προκειμένω να τηρούν υποδειγματική στάση. Ως εκ τούτου, **υπογραμμίζει** ότι το έργο που επιτελούν οι οργανισμοί της Ένωσης αφορά συχνά τα θεμελιώδη δικαιώματα και **τονίζει** τη σημασία της επαρκούς κατάρτισης του προσωπικού και της παρακολούθησης των δραστηριοτήτων τους.

14. Το Συμβούλιο **εφιστά την προσοχή** στη σημασία του δικαιώματος πρόσβασης στα έγγραφα της Ένωσης, της προστασίας των δεδομένων και της χρηστής διοίκησης ως μέσου για τη βελτίωση της άσκησης, της επίγνωσης και της οικειοποίησης των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη από όλους τους πολίτες.

15. Το Συμβούλιο **αναγνωρίζει** τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν οι αρχές επιβολής του νόμου στη διασφάλιση μιας κοινωνίας ασφαλούς για όλους, αλλά και ότι η δράση τους ενδέχεται να επηρεάζει ιδιαίτερα τα θεμελιώδη δικαιώματα. Το Συμβούλιο **αποδίδει** ζωτική σημασία στην κατάλληλη κατάρτιση και παρακολούθηση, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι ενέργειες των αρχών επιβολής του νόμου συμμορφώνονται με τα εθνικά και διεθνή πρότυπα, καθώς και με τα πρότυπα του Χάρτη, κατά περίπτωση. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο **προτρέπει** τα κράτη μέλη να παρέχουν τακτική κατάρτιση στο προσωπικό επιβολής του νόμου, στο σωφρονιστικό προσωπικό και στο προσωπικό που εργάζεται στα κέντρα κράτησης. **Τονίζει** επίσης ότι είναι σημαντικό οι φορείς παρακολούθησης και οι ΕΟΑΔ να έχουν πρόσβαση στους εν λόγω χώρους, ακόμη και στο πλαίσιο των περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19, καθώς και να μπορούν να εκδίδουν συστάσεις.

16. Το Συμβούλιο **επισημαίνει** ότι οι πόλεις και οι τοπικές κυβερνήσεις είναι σημαντικοί παράγοντες για την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ως εκ τούτου, **καλεί** τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των τοπικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων πόλεων, και **ενθαρρύνει** τη χρήση ευκαιριών χρηματοδότησης στο πλαίσιο του νέου προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες», ιδίως δε του σκέλους «Δραστηριοποίηση και συμμετοχή των πολιτών». Το Συμβούλιο **εξετάζει επίσης με ενδιαφέρον** την πρωτοβουλία του FRA να εργαστεί για ένα πλαίσιο δεσμεύσεων για τις πόλεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ένωση, το οποίο αναμένεται να προσφέρει επαρκή προβολή στον Χάρτη.

Χρηματοδότηση

17. Το Συμβούλιο **υπενθυμίζει** ότι κάθε χρηματοδοτούμενο από την Ένωση σχέδιο πρέπει να συμμορφώνεται με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη, κατά περίπτωση. Ως εκ τούτου, **εκφράζει την ικανοποίησή του** για τη θέσπιση ενός πρόσφορου όρου που θα διασφαλίσει τη διατήρηση του Χάρτη στον επόμενο προϋπολογισμό της Ένωσης για την περίοδο 2021-2027. Το Συμβούλιο **προσβλέπει** στην ανάπτυξη ειδικής ενότητας κατάρτισης και σχετικής βοήθειας από την Επιτροπή. Το Συμβούλιο **ενθαρρύνει** τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την ομαλή ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία στο θέμα αυτό και να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των ΕΟΑΔ, κατά περίπτωση. **Καλεί** επίσης τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο αξιοποίησης της εμπειρογνωμοσύνης του FRA στο πλαίσιο αυτό.

Ανταλλαγή ορθών πρακτικών και συντονισμός

18. Το Συμβούλιο **αναγνωρίζει** τη χρησιμότητα της αμοιβαίας μάθησης και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών για την εφαρμογή του Χάρτη σε εθνικό επίπεδο και της διεξαγωγής θεματικών συζητήσεων για τον Χάρτη.

19. Το Συμβούλιο **υπενθυμίζει** ότι, μετά το αίτημα του Συμβουλίου προς την Επιτροπή στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2019, δημιουργήθηκε ειδική σελίδα στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Το Συμβούλιο **προτρέπει** όλα τα κράτη μέλη να καταγράψουν τις σχετικές ορθές πρακτικές τους, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο. Η σελίδα αυτή θα πρέπει να ενημερώνεται τακτικά.

20. Προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός και η ροή των σχετικών πληροφοριών, το Συμβούλιο **καλεί** τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ορίσουν σημείο επαφής για τον Χάρτη ή να αναθέσουν σε υφιστάμενο σημείο επαφής την προώθηση και τον συντονισμό της δημιουργίας ικανοτήτων, την ανταλλαγή πληροφοριών και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τον Χάρτη. Τα εθνικά σημεία επαφής θα μπορούσαν να αποτελέσουν σύνδεσμο μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης στη χώρα και άλλων φορέων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν αρμοδιότητες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης.

Επιβολή και παρακολούθηση

Ο ρόλος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΔΕΕ») και των εθνικών δικαστηρίων

21. Το Συμβούλιο **επαναλαμβάνει** τη σημασία που έχει η νομολογία του ΔΕΕ για την ερμηνεία και την εφαρμογή του Χάρτη. Προκειμένου να ενισχυθεί η νομολογία του και να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση ως προς τις σχετικές διαδικασίες, το Συμβούλιο **θεωρεί** ότι αυτή θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κατάρτισης σχετικά με τον Χάρτη και να διαδίδεται εντός των κρατών μελών. Το Συμβούλιο **καλεί** το ΔΕΕ να συνεργαστεί περαιτέρω με τα δίκτυα εθνικών δικαστηρίων, ιδίως μέσω άτυπων ανταλλαγών ή επισκέψεων μελέτης.

22. Το Συμβούλιο **υπογραμμίζει** τον ζωτικό ρόλο που διαδραματίζουν τα δικαστήρια στην προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι δικαστές είναι οι πραγματικοί εγγυητές του Χάρτη, καθώς καλούνται να διασφαλίσουν την αποτελεσματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται σε αυτόν. Το Συμβούλιο **σημειώνει με ικανοποίηση** ότι τα εθνικά δικαστήρια προσφεύγουν ολοένα περισσότερο στον Χάρτη, καθώς και αυξανόμενες αιτήσεις έκδοσης προδικαστικών αποφάσεων προς το ΔΕΕ, πρωταρχική μορφή του δικαστικού διαλόγου στο πλαίσιο της Ένωσης. Στη συνάρτηση αυτή, **καλεί** τον FRA να ενημερώνει τακτικά τη βάση δεδομένων Charterpedia, συμπεριλαμβανομένης της εθνικής και ευρωπαϊκής νομολογίας που περιέχει.

23. Το Συμβούλιο **καλεί** τα κράτη μέλη να διερευνήσουν περαιτέρω τρόπους για τη βελτίωση των γνώσεων του δικαστικού σώματος και άλλων επαγγελματιών του κλάδου της δικαιοσύνης ως προς τον Χάρτη, αξιοποιώντας ειδικό εκπαιδευτικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης. Το Συμβούλιο **προτείνει** στα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν τα δίκτυα δικαστών, μη τακτικών και επίτιμων δικαστών και άλλων επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης να δώσουν νέα έμφαση στην εφαρμογή του Χάρτη σε εθνικό επίπεδο, ιδίως μέσω της συνεργασίας για την κατάρτιση και την ανταλλαγή πρακτικών και την αξιοποίηση της στήριξης και των εργαλείων που προσφέρουν η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών (εφεξής «ΕΔΚΔ») και ο FRA.

24. Το Συμβούλιο **εκφράζει την ικανοποίησή του** για τη νέα στρατηγική της Επιτροπής «Διασφάλιση της δικαιοσύνης στην ΕΕ - Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024»,⁹ ιδίως όσον αφορά την κατάρτιση ως προς τον Χάρτη, και **βλέπει θετικά** τη δράση που προτίθεται να αναλάβει η Επιτροπή στο πλαίσιο της στρατηγικής για τον Χάρτη.

⁹ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2 Δεκεμβρίου 2020, COM(2020) 713 final.

25. Το Συμβούλιο **χαιρετίζει** τη δέσμευση της Επιτροπής να υποβάλλει ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη με θεματική προσέγγιση εστιασμένη σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, με βάση τις αρχές της αντικειμενικότητας, της δικαιοσύνης και της ίσης μεταχείρισης των κρατών μελών, και **προσβλέπει** στην υποβολή της πρώτης έκθεσης που εστιάζει στα θεμελιώδη δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή, η οποία θα δημοσιευθεί το 2021. Το Συμβούλιο **καλεί** την Επιτροπή να συμπεριλάβει επίσης στις εκθέσεις της βέλτιστες πρακτικές για την καλύτερη εφαρμογή του Χάρτη σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και να διασφαλίσει ότι η έκθεση είναι φιλική προς τον αναγνώστη και θα διαδοθεί στο ευρύ κοινό.

26. Το Συμβούλιο **δεσμεύεται** να προβαίνει σε ετήσια ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη, σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, με βάση την ετήσια έκθεση της Επιτροπής, την ετήσια έκθεση του FRA για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Η ετήσια συζήτηση αναμένεται να τροφοδοτήσει στοχοθετημένα και μακρόπνοα συμπεράσματα του Συμβουλίου.

Εθνικοί οργανισμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φορείς για την ισότητα

27. Το Συμβούλιο **αναγνωρίζει** ότι οι ανεξάρτητοι ΕΟΑΔ και οι φορείς ισότητας παίζουν καίριο ρόλο στην προστασία και την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στη σχετική ευαισθητοποίηση και συμβάλλουν στη διασφάλιση της συμμόρφωσης των εθνικών πολιτικών με τον Χάρτη. Οι ΕΟΑΔ είναι καίριας σημασίας για την εφαρμογή του Χάρτη, δεδομένης της ευρείας και οριζόντιας εντολής τους στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της εγγύτητάς τους με τους πολίτες.

29. Το Συμβούλιο **παροτρύνει** τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη θεσπίσει ανεξάρτητους ΕΟΑΔ σύμφωνα με τις Αρχές για το καθεστώς των εθνικών θεσμών («αρχές των Παρισίων») να το πράξουν, υπενθυμίζοντας επίσης τον δείκτη 16.α.1 των ΣΒΑ. Τα κράτη μέλη στα οποία έχουν συσταθεί ΕΟΑΔ θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τους παρέχονται επαρκείς πόροι και προσωπικό για την εκπλήρωση της εντολής τους. Επιπλέον, το Συμβούλιο **υπογραμμίζει** ότι η εξασφάλιση ευνοϊκού περιβάλλοντος και επαρκούς χρηματοδότησης είναι ουσιαστικής σημασίας για την απελευθέρωση του δυναμικού των ΕΟΑΔ και των φορέων ισότητας ως παραγόντων εφαρμογής του Χάρτη.

30. Το Συμβούλιο **σημειώνει** ότι υπάρχει περιθώριο να ενισχυθεί ο αντίκτυπος του έργου των ΕΟΑΔ και **ενθαρρύνει** τα κράτη μέλη, την Επιτροπή και άλλα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης να ενισχύσουν περαιτέρω την αμοιβαία συνεργασία με τους εν λόγω μηχανισμούς, διασφαλίζοντας ιδίως την τακτική και τεκμηριωμένη συμμετοχή τους στην ανταλλαγή απόψεων με την κυβέρνηση και στις διαδικασίες υποβολής εκθέσεων.

Κοινωνία των πολιτών

31. Το Συμβούλιο **αναγνωρίζει** ότι οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αποτελούν συχνά τον πρώτο φορέα στον οποίο καταφεύγουν οι πολίτες για υποστήριξη και ενημέρωση όσον αφορά τα δικαιώματά τους· συχνά, βρίσκονται επίσης στην πρώτη γραμμή της πρόληψης και της αντίδρασης έναντι παραβιάσεων ή καταχρήσεων. Το Συμβούλιο **αναγνωρίζει** επίσης τον ουσιαστικό ρόλο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην ανταλλαγή γνώσεων και στην ευαισθητοποίηση όσον αφορά τον Χάρτη.

32. Το Συμβούλιο **υπενθυμίζει** τη σημασία της άρσης κάθε περιττού, αθέμιτου ή αυθαίρετου περιορισμού και της αποχής από τέτοιους περιορισμούς στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, **αναγνωρίζει** δε ότι η διαφανής, επαρκής και εύκολα προσβάσιμη χρηματοδότηση είναι ζωτικής σημασίας για την αποδοτική και ανεξάρτητη λειτουργία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο **προσβλέπει** στην υλοποίηση του Ταμείου της Ένωσης για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες.

33. Το Συμβούλιο **καλεί** τα κράτη μέλη να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό τη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων σχετικά με το Χάρτη με σκοπό την καλύτερη προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται σε αυτόν. Στο πλαίσιο αυτό, **θεωρεί** ορθές πρακτικές τις τακτικές συναντήσεις των κυβερνήσεων με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, το ότι τις εμπλέκουν στην κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης για τα θεμελιώδη δικαιώματα και στην υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή των μέσων για τα θεμελιώδη δικαιώματα, και το ότι δημιουργούν δομές στις οποίες συμμετέχουν από κοινού εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, υπερασπιστές των δικαιωμάτων και δημόσιες αρχές.